



## La clau

«Ets una prostituta», EL PERIÓDICO és «un pamflet nazi», estàs «agenollada davant de Susana Díaz» i treballes en un diari «colaboracionista com els de Vichy». Podria seguir amb les floretes que des de l'1 de gener m'han estat dedicant diferents tuiters, més d'un protegit en l'anonimat d'un pseudònim. El motiu no és un altre que haver qualificat d'«embolic» el complex escenari polític en què estem immersos i que no té pinta d'anar a menys. Sí, embolic, en la seva acceptió d'«embull, garbuix o confusió».

Segurament els internautes que es van crispar deuen tenir les coses tan clares que els ofèn que algú dubti. A aquest grup, reduït però insis-

## Dret a dubtar

NEUS  
**Tomàs**  
DIRECTORA  
ADJUNTA



tent, lamento informar-los que no esperin la meua resposta. Perquè, a diferència d'ells, jo dubto, i no perquè em consideri més intel·ligent, com diria **Borges**. En aquest espai

de debat interessant que són les xarxes, informatiu (en què també es desinforma) i entretingut, hauria de primar el respecte. Sovint no és així.

## Ofendre com una opció

Tinc un company a qui van acusar de ser «corrupte» per escriure una informació incòmoda per al director de la fundació d'un partit. A uns altres els han titllat de mals professionals perquè no agradaven els titulars d'una enquesta. Són exemples de la impunitat amb què alguns actuen sense parar-se a pensar fins a quin punt ofenen (o potser sí, i per això mateix ho fan). En la llibertat d'informar hi ha també la de discrepar. En els dos casos hauria de preva-

ler la tolerància. I el mateix barem s'hauria d'aplicar quan es critica els polítics. Perquè, si no, s'arriba a uns extrems d'intolerància intolerable.

**Fidel Masreal** informava en aquest diari del malestar que hi ha al Govern català per la inacció de l'Estat davant les amenaces de mort que ha rebut **Carles Puigdemont** a través de les xarxes socials. El president té motius justificats per estar cabrejat. ¿Si l'amenaçat fos un ministre, hauria actuat ja algun fiscal? El dubte (sí, una altra vegada, el dubte) és raonable.

PD: Que difícil que és agenollar-se davant **Susana Díaz** sobretot quan ni tan sols la coneixes.

@neustomas

## Cine i memòria



## Indiana Jones i l'Any Perdut

U nentra en una maratò d'Indiana Jones per tornar a la infància i en surt més vell. Sis hores més vell, en concret. I amb un cabell blanc a la patilla, un insidiós doloret al genoll i una severa indigestió de crispetes. Diuen les Escripures que Déu revela als nens i als borratxos el que els savis ens oculten. Potser per això tendeixo a la melancolia i sé recitar la llegenda de les etiquetes d'Estrella Galicia. Potser per això, també, vaig creure descobrir moltes coses quan vaig veure *Indiana Jones i l'última creuada* als 9 anys al cine Urgell: quan **Harrison Ford** i **Sean Connery** puguen a l'aeroplà biplaça, vaig notar una estranya sintonia amb el meu progenitor (els seus roncs des de la butaca contigua sincronitzats amb el brunzit del motor).

Potser per això mateix va ser en les generoses rondes de cerveses d'aquest 31 de desembre quan un amic ens va animar a rebre l'any al cine Phenomena empassant-se la trilogia original de l'arqueòleg. Ara que aquesta paraula s'aplica més al procés sobiranista i a la música, era estrictament necessari, en un brot retromaníac, tornar a *Indy*. **Graham Greene** diu a *La infància perduda* que només en la infantesa «els llibres exerceixen una influència profunda en la nostra vida»; després «els admirem, ens entretenen i, com en una relació amorosa, són els nostres propis trets els que hi veiem reflectits aflagadorament». En canvi, abans no ens agradava *Indy*: volíem ser ell (i volíem el seu fuet).

EL MILLOR de la maratò no va estar en les pel·lícules, sinó en els comentaris entre una projecció i l'altra. Ningú recordava arguments, sinó anècdotes: s'aplaudia la sopa amb ulls i el sorbet de cervells de mico, les xanques per arribar als pedals del cotxe, un macaco fent la salutació nazi, un vell espantant gavines amb un paraguai per fer caure bombarders i una preciositat amb piguetes tombant un gras nepalès en un concurs de *chupitos*. «Acaricieu els detalls», deia **Nabokov**. I tenia raó: la memòria es trenca amb gestos petits i no amb grans titulars. Esperem que el 2017 ens en depari uns quants. ≡

## Globalització i Estat del benestar

## El viratge social de la dreta

Les forces conservadores pesquen suport popular en caladors tradicionals de la socialdemocràcia

ANTÓN  
**Costas**



Entre els molts canvis que ha portat el 2016 n'hi ha un que fins ara no ha rebut l'atenció que es mereixia. Es tracta de la inversió de l'agenda política que s'està produint entre l'esquerra i la dreta. La dreta, tant la tradicional com l'emergent, està guanyant suport popular amb una agenda social que fins fa poc era pròpia de l'esquerra. Dit de manera metafòrica, la dreta està pescant vots populars en caladors que tradicionalment eren una reserva de l'esquerra socialdemòcrata.

Els exemples es van multiplicant. Però potser els més significatius siguin **Theresa May** al Regne Unit i **Donald Trump** als Estats Units. Així que va substituir el dimissionari **David Cameron** després del *bretxit*, **May** va formular un programa social i econòmic inèdit entre els conservadors. Les dues línies bàsiques són l'atenció preferent als que s'han quedat enrere amb la globalització i l'intervencionisme públic per promoure el creixement.

En el cas de **Trump**, s'ha de reconèixer que la seva retòrica política ha sabut captar millor que la seva rival demòcrata el malestar social dels que s'han quedat enrere. Sense cap obstacle ideològic, s'ha posicionat contra els tractats de comerç que afavoreixen la desindustrialització i a favor de la inversió pública per estimular el creixement i l'ocupació. No entro aquí en el fet que les



seves polítiques puguin perjudicar els treballadors que l'han votat. El que m'interessa és ressaltar que la seva agenda política té una dimensió popular que no era habitual en la dreta.

HI HA ALTRES casos menys coneguts però també significatius dels governs a Polònia, Alemanya o a Espanya. L'augment del salari mínim i el canvi en l'impost de societats per part del Govern de **Rajoy** semblen apuntar en aquesta direcció. Donat que aquest viratge social de la dreta està tenint èxit en la captació del vot popular, la pregunta és inevitable: ¿per què a l'esquerra socialdemòcrata i liberal li resulta més difícil fer aquest viratge?

Una explicació és que l'esquerra és deutora de la seva agenda globalitzadora dels anys 90. En aquesta etapa, els partits d'esquerra van buscar articular una societat global basada en la globalització financera i en les noves tecnologies. Van identificar modernització social i econòmica amb llibertat absoluta de mo-

viments de capitals i de comerç.

Van deixar les polítiques de l'Estat nació a la mercè dels mercats financers. Però la globalització sense restriccions va significar una camisa de força sobre les societats nacionals, obligades a empobrir-se per subsistir. Les polítiques nacionals de cohesió van quedar desbarbades enfront dels vents de la globalització sense control.

Aquest gir cap a la globalització

## L'esquerra va confondre modernització social amb llibertat de moviment de capitals i comerç

sense condicions el van iniciar els socialistes francesos als anys 80. Van ser ells els que van identificar la modernització dels països amb l'adopció de la llibertat de circulació de capitals. I va tenir continuació en les *terceres vies* de **Clinton**, **Blair**, **Schröder** i **González**. En aquesta etapa, el dis-

curs i la pràctica politicoeconòmica de l'esquerra es va confondre amb l'agenda neoliberal de l'anomenat Consens de Washington. ¿Per què ho van fer? Possiblement esperaven ocupar el centre polític i desplaçar la dreta per moltes dècades. Va ser un miratge generat per un cosmopolitisme internacionalista dogmàtic. En aquest escenari globalitzat l'Estat nació sonava a ranci, a segle XIX.

L'AGENDA globalitzadora de l'esquerra va haver de pagar un peatge: l'oblit de la desigualtat i la pobresa que anava generant la desindustrialització, la desocupació i la caiguda de salaris. Espanya n'és un bon exemple. Després del *bretxit* i de **Trump** s'han disparat totes les alarmes. Ja no es poden ignorar les convulsions polítiques d'aquest peatge. És necessari tornar a reconciliar creixement amb progrés social. Per a això les institucions redistributives (impostos i despeses públiques) i les capacitats de foment de l'Estat nació són indispensables. Però per aconseguir-ho és necessari repensar la globalització i la integració europea i donar un paper més gran a l'Estat.

Però a l'esquerra socialdemòcrata li costa jugar aquest activisme més gran de l'Estat. Com diria l'historiador **Tony Judt**, el seu problema és discursiu; senzillament ja no sap parlar d'aquestes coses. La dreta, com ho mostra l'exemple de **May** i **Trump**, sembla més capaç de fer-ho. Malgrat que algunes de les seves propostes apuntin a un autoritarisme preocupant. ≡

Catedràtic de Política Econòmica (UB)